

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Voortgang uitvoeringsprogramma duurzaamheid Wijchen

In de raadsvergadering van 28 oktober 2018 is de “Samen naar een duurzaam Wijchen, Energieplan op hoofdlijnen” door uw raad vastgesteld. Daarbij is besloten het plan uit te werken in een programma en projecten en het aantrekken van een programmamanager duurzaamheid hiervoor. Op 1 maart 2019 is de programmamanager gestart met het opstellen van een uitvoeringsprogramma.

In deze informatienota staat de voortgang in het uitwerken van projecten en het opstellen van een uitvoeringsprogramma centraal en nadrukkelijk niet de voortgang in termen van gerealiseerde TJoules en CO2 reductie (monitoring). Dit laatste volgt eind van het kalenderjaar en zal gebeuren volgens een landelijke methodiek.

Uitvoeringsprogramma duurzaamheid najaar 2019 klaar:

In “Samen naar een duurzaam Wijchen” is een 15-tal projecten benoemd die richting geven aan de uitvoering van de energietransitie. Intern is in diverse teams handen en voeten gegeven aan integraal werken en tegelijkertijd het harmoniseren van beleid en projecten in Wijchen en Druten. Het afstemmen van rollen, verantwoordelijkheden en budgetten vormt het sluitstuk hiervan. Vóór de zomer is een eerste opzet van het uitvoeringsprogramma besproken. Na de zomer zal hier een vervolg aan gegeven worden door in teams de rollen en budgetten te bepalen. Hiermee is de inzet en ambitie van de gemeente intern geregeld.

Nog belangrijker is om het uitvoeringsprogramma af te stemmen en te voeden met informatie en input van stakeholders in de Wijchense samenleving. In september zal een consultatie bij diverse stakeholders zoals onder andere Talis, de bedrijvenverenigingen, Energiecoöperatie Leur (ECL) en Alliander plaatsvinden.

Het doel is het uitvoeringsprogramma in de raad van november vast te laten stellen.

Uw raad heeft ingestemd met een werkbudget van €200.000. Er hebben nog geen substantiële uitgaven plaatsgevonden.

1. Verduurzaming maatschappelijk vastgoed

In 2023 ligt er een financieel meerjarenplan voor een betaalbare verduurzaming van alle gemeentelijke gebouwen die voldoen aan alle wettelijke eisen (EED en Wet Milieubeheer). Er zijn 3 gebouwen verduurzaamd.

Status: loopt

- We kopen sinds 2018 groene stroom in voor alle gemeentelijke aansluitingen. Voor het vergroenen van aardgas wordt een voorstel verwacht (regionaal project).
- In 2018 is een EED-audit uitgevoerd en daarmee een beeld verkregen van het energieverbruik van alle gemeentelijke gebouwen. In 2019 zal deze audit aan de ODRN ter goedkeuring worden voorgelegd en worden gebruikt als een van de onderleggers voor een meerjarenplan voor verduurzaming van gemeentelijke gebouwen.

- Verduurzaming van gemeentelijke gebouwen loopt al. De meeste gebouwen hebben al label A en het is het streven om alle gemeentelijke gebouwen in 2023 op het niveau van label A te hebben. In het meerjarenplan komt ook naar voren welke gebouwen op betaalbare wijze (tenminste) energieneutraal worden.

2. Plan van aanpak voor energiemaatregelen bij bedrijven

In 2023 hebben 100 bedrijven energiemaatregelen getroffen.

Status: loopt, opdracht voor plan van aanpak eind 2019

- Een opdracht voor het opstellen van een plan van aanpak zal eind 2019 worden verstrekt, waarbij de wensen en inzichten van bedrijven en de bedrijvenvereniging nadrukkelijk worden .
- Er is vooruitlopend hierop budget beschikbaar gesteld aan bedrijvenvereniging Bijsterhuizen en Wijchen-Oost om 10 energiescans voor bedrijven mogelijk te maken.

3. Handhaving op energie bij bedrijven

In 2023 is 60% van de bedrijven gehandhaafd op energie.

Status: loopt

Er zijn afspraken gemaakt met ODRN om dit jaar te beginnen met handhaving bij bedrijven in relatie tot de informatie- en energiebesparingsplicht voor grootverbruikers die op 1 juli 2019 in werking is getreden.

4. Warmtetransitie bedrijventerreinen

In 2023 is inzicht in de haalbaarheid van een warmtenet (op een van de bedrijventerreinen).

Status: on hold

De warmtetransitie op bedrijventerreinen is gekoppeld aan het gemeentebreed warmteplan (project #7) dat in het najaar zal worden opgestart.

5. Duurzaam/Circulair inkopen binnen gemeentelijke organisatie

In 2023 is duurzaam inkoopbeleid vastgesteld, wordt minder afval geproduceerd, is een meerjarenplan vastgesteld voor verduurzaming eigen wagenpark, wordt 100% groene energie ingekocht voor gemeentelijke aansluitingen.

Status: loopt

- er is in 2019 personele ruimte voor een centrale inkoop, die de inkoop vanuit de diverse sectoren gaat aansturen en daarbij met extra ruimte vanuit het duurzaamheidsbudget stap voor stap duurzame inkoopprincipes zal introduceren;
- er wordt gewerkt aan een meerjarenplan voor verduurzaming van het eigen wagenpark in regionaal verband; pas in 2020 resultaat te verwachten

6. Realisering aardgasvrije, energieneutrale en circulair gebouwde nieuwbouw

In 2023 is alle nieuwbouw die is vergund na 1 juli 2018 aardgasloos en energieneutraal gebouwd.

Status: loopt

- De dialoog met ontwikkelaars en woningbouwcorporaties over aardgasloos bouwen loopt.
- Aanvragen voor omgevingsvergunningen en bestemmingsplanwijzigingen worden getoetst op de eis van gasloos bouwen (en bij voorkeur energieneutraal).

7. Gemeentebreed warmteplan voor bestaande woningbouw

Uiterlijk in 2021 is een gemeentebreed warmteplan (voor alle wijken) vastgesteld onder andere op basis van ervaringen uit de eerste Wijchense pilotwijk(en). Uiterlijk 2023 is gestart met de uitvoering van het plan van aanpak van de pilotwijk.

Status: pilotwijken bezig, in najaar startnotitie gemeentebreed warmteplan

- Momenteel heeft het project "Tussen Kasteel en Wijchens Meer" de status van pilotwijk voor aardgasvrij wonen. Een tweede pilotwijk zou "Hart van Zuid" kunnen worden, in het najaar wordt verkend of en hoe deze wijk pilotwijk kan worden.
- In het najaar komt een startnotitie in uw raad waarin de inhoud, de randvoorwaarden, rollen en proces voor het opstellen van een gemeentebreed warmteplan worden geschetst op basis waarvan de komende jaren met partijen zoals Talis en Alliander wordt samengewerkt. Hierbij wordt ook nadrukkelijk gekeken wat de provincie en het Rijk te bieden hebben (voorbeelden elders, kennis en geld) en eerste ervaringen vanuit de eerder genoemde pilotwijken.

8. Energiemaatregelen in Lokale Prestatie Afspraken

In 2023 hebben alle woningen van corporaties gemiddeld minimaal label B en kantoren label C. Er zijn 12 vrijwillige energiecoaches actief.

Status: loopt

- In 2018 en 2019 zijn er energiecoaches opgeleid, zowel door Talis en de Kernen als door ECL; na de zomer wordt gekeken hoe de energiecoaches ingebed kunnen worden in een (wijk)aanpak die particulieren en huurders zal verleiden tot energiebesparing.
- Overleg met woningcorporatie Talis en de Kernen over nieuwe prestatieafspraken lopen.

9. Actieplan elektrisch vervoer

In 2023 zijn 2 pilots uitgevoerd voor elektrische deelauto's en staan er minimaal 30 elektrische laadpalen in het openbaar gebied.

Status: loopt

- Pilot met de 'gemeentelijke' elektrische deelauto is met één jaar verlengd en er wordt bekeken hoe een tweede pilot er uit komt te zien.
- Momenteel zijn er 32 elektrische laadpunten in de openbare ruimte en in openbare parkeergarages.

10. Actieplan voor het nemen van energiematregelen door particuliere huiseigenaren

In 2023 is minimaal € 3.000.000,- aan minimaal 200 leningen verstrekt aan particuliere huiseigenaren.

Status: loopt, actieplan opstellen in samenhang met # 11. Acties en campagnes om huiseigenaren te stimuleren tot energiebesparing

- Tussen november 2018 en juni 2019 zijn er 90 leningen aangevraagd voor een totaalbedrag van €650.000.
- In totaal zijn er sinds de invoering in 2012 381 leningen verstrekt voor een totaalbedrag van €2,8 miljoen.
- Op 29 juli 2019 zijn de duurzaamheidslening en de blijverslening vervangen door de brede en integrale Toekomstbestendig Wonen lening met 50% co-financiering van de provincie.

11. Acties en campagnes om huiseigenaren te stimuleren tot verduurzaming (bewustwording)

Jaarlijks 1.000 Wijchense huishoudens bewust maken van energietransitie.

Status: loopt

- De lening voor sportvereniging loopt al vanaf 2015. In 2019 is 1 lening afgesloten met een sportvereniging.
- De teller staat nu op 3 verenigingen en € 160.000.
- We hebben de Groene Grasvelden ondersteund in verduurzamingsinitiatieven.
- In juni hebben diverse bijeenkomsten plaatsgevonden ter verhoging van bewustzijn zoals:
 - een geslaagd duurzaamheidsevent in het centrum,
 - een goedbezochte informatiebijeenkomst voor VVE's in Wijchen en Druten over isoleren van woningen en zonnepanelen en
 - een 'energiecircus' van Wind in Wijchen over grootschalige opwek van duurzame energie en de kansen voor burgers.
- Via het Loket Duurzaam Wonen +, Ons Groene Gezicht en in de WegWijs worden particulieren op diverse manieren geïnformeerd over de mogelijkheden om te verduurzamen.

12. Grootschalige zonne-energie mogelijk maken

In 2023 is minimaal 30 hectare aan zonnevelden gerealiseerd.

Status: ontwerp-zonnevisie klaar en in de inspraak, zonnepark Burgers loopt

- De zonnevisie is in concept klaar en zal in het najaar in de raad ter vaststelling worden aangeboden;
- Er zijn diverse initiatieven aangehouden in afwachting van de vaststelling van de zonnevisie;
- Zonnepark Burgers bij Hernen (11 ha) is als pilot door uw raad voorzien van een verklaring van geen bedenking.

13. Faciliteren windenergie binnen de Gedragscode Windenergie Wijchen

In 2021 is minimaal 1 windinitiatief gestart (minimaal 3 turbines).

Status: evaluatie Gedragscode afronden na plan windproject Bijsterhuizen

- Windpark Bijsterhuizen Wijchen (3 windmolens) heeft begin 2019 na verwerking van inspraakreacties groen licht gekregen en momenteel wordt door Wind in Wijchen verder vormgegeven aan participatie, precieze invulling en engineering van de locatie waarbij de Gedragscode Windenergie Wijchen wordt gehanteerd. Dit alles moet leiden tot een plan dat naar verwachting eind 2019 in de RO-procedure wordt ingebracht.
- De evaluatie van de Gedragscode Windenergie Wijchen is in concept klaar maar zal naar verwachting eind 2019 worden afgerond rekening houdend met ervaringen en het resultaat van het windproject Bijsterhuizen. Naar verwachting kan de evaluatie begin 2020 worden behandeld in uw raad.

14. Deelname aan Regionale Energie Strategie (RES) Arnhem-Nijmegen

De bijdrage van de lokale ambitie aan de regionale ambitie afspreken en afstemming grootschalige duurzame energieprojecten met buurgemeenten.

Status: overleg Land van Maas en Waal gestart en ook het RES-proces is op de rails

- Op 17 juni heeft op initiatief van gemeente Wijchen en Druten een overleg plaatsgevonden met de buurgemeenten Beuningen en West Maas en Waal over de afstemming van initiatieven voor windmolenprojecten en zonneparken. Dit overleg is structureel.
- Op 27 juni was de concept-startnotitie over de RES in uw raad. In de RES wordt straks geregeld hoe de lokale ambitie wordt vertaald naar een regionale ambitie.
- Na de zomer starten de ruimteateliers waarin de ambities en projecten van gemeenten met elkaar worden vergeleken en tegen elkaar afgewogen.

15. Van afval naar grondstof

Door vermindering van transportbewegingen, afvalpreventie en hergebruik afval energie besparen en CO2 uitstoot verminderen. Ook door het gebruik van afval als grondstof. Bijdrage leveren aan VANG doelstelling.

Status: nieuwe maatregelen in afvalbeleid, verder on hold

- Gemeente Wijchen heeft het Grondstoffenakkoord ondertekend en deelt in de Circular Economy Award 2018 voor de regio Arnhem Nijmegen. De uitreiking van deze landelijke award vindt dit jaar in onze regio plaats.
- Na de zomer wordt in de raad het voorstel besproken met betrekking tot nieuwe maatregelen in het afvalbeleid en dan kan ook de bijdrage aan de VANG doelstelling worden bepaald.
- Onderzoek en beleid voor het stimuleren van afval en grondstof ketens tussen bedrijven en inzet van gemeentelijke groenstromen voor biomassa wordt in 2020 in gang gezet.

Andere activiteiten/projecten

Er zijn natuurlijk meer Wijchense activiteiten die bijdragen aan de ambities. Er zijn immers ook partijen die duurzame maatregelen uitvoeren zonder betrokkenheid van de gemeente. Ze vallen buiten de scope van dit plan en programma.

Daarnaast werken we als gemeente op meer thema's dan alleen energie aan duurzaamheid. Denk aan water, afval en milieu. Deze thema's kennen hun eigen plannen, ook onder de noemer 'Samen naar een duurzaam Wijchen'. Op termijn ontstaat hieruit een bredere duurzaamheidsagenda.